

turizm üçün əlverişli məkana çevrilir

İnfrastruktur

Pirallahı rayonunun yeni adlı qəsəbəsi Xəzər dənizində ada olduğu üçün dörd tərəfdən su ilə əhatə olunmuşdur, sahil boyu uzunluğu 23-40 km-ə qədərdir. Qəsəbənin asfaltlanmış yollarının ümumi uzunluğu meydançalarla birlikdə 26 hektardır.

Qəsəbədəki yaşıllıqların ümumi ərazisi park, xiyaban və ağaclarla daxil olmaqla 34,03 hektar təşkil edir. Qəsəbənin ayrı-ayrı yerlərində istirahət guşələri, uşaqların ayaqlanması üçün xüsusi yerlər ayrılmışdır.

Vətənimizin dar gündə silaha sarılaraq Qarabağ cəbhəsinə yollanan və şəhidlik zirvəsinə ucalan igid oğulların əziz xatirəsinə əbədiləşdirmək üçün qəsəbədə "Vətən uğrunda" abidə-kompleksi inşa edildi. Kompleksin ümumi sahəsi 2800 kvadratmetr təşkil edir. Kompleks, ayıra formasında inşa edilmiş və yuxarıdan baxanda aypara və səkkizguşəli ulduz şəklində görünür. Qəsəbənin mərkəzində yerləşən bu abidədə 36 şəhidin marmar lövhə üzərində şəkilləri, həmçinin ad və soyadları həkk olunub. 2001-ci ildə V.Mustafazadə adına mədəniyyət sarayının ön tərəfində şəhidlərin xatirəsinə "Yanar məşəl" abidəsi ucaldılmışdır.

Rayonda 6 orta məktəb, 5 uşaq bağçası, 3 mədəniyyət evi, bir musiqi məktəbi, uşaq yaradıcılıq mərkəzi fəaliyyət göstərir, 2 Pöhl və 2 ATS vardır.

Pirallahı adasının giriş hissəsində baliqçılıq qoruyuculuğu fərması, park, işə, əyləncə və istirahət mərkəzinə əhatə edən "Nərkənd" kompleksinin yaradılması istiqamətində işlər aparılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 14 sentyabr 2016-cı il tarixdə Bakı şəhəri Pirallahı rayonu ərazisində Sənaye Parkının yaradılması haqqında sərəncam imzalamışdır. Pirallahı Sənaye Parkına Rusiyanın "R-Farm" şirkəti ilə birgə təsis edilmiş "Heyat Farm" MMC tərəfindən ümumilikdə 74 milyon ABŞ dolları, İran İslam Respublikasının "TPICO" şirkəti ilə birgə təsis ediləcək müəssisə tərəfindən isə ilkin mərhələdə 20,6 milyon ABŞ dolları həcmində investisiya qoyulmuş nəzərdə tutulur. Pirallahı Sənaye Parkında "Heyat Farm" MMC tərəfindən 300 adda, digər birgə müəssisə tərəfindən isə birinci mərhələdə 85 adda ecazlıq məhsulun istehsalı nəzərdə tutulur. Pirallahı Sənaye Parkının yeni rəhbəri "Diamed Co." MMC tərəfindən Sənaye Parkında qabaqcıl Avropa ölkələri, eləcə də Yaponiya və Koreya texnologiyaları əsasında ildə 55-58 milyon ədəd müxtəlif tutumlu bərdəlik şprislərin istehsalı nəzərdə tutulur. Zavodda şpris istehsalı zamanı yerli və xarici xammaldan istifadə edilməsi planlaşdırılır. Bu müəssisələr, eyni zamanda, rayonda yeni iş yerlərinin yaradılması prosesinə də böyük töhfə verəcəkdir. Azərbaycan istehsal ediləcək ecazlıq məhsullarının yerli bazarla yanaşı, bir sıra xarici ölkələrə satışının təşkili də planlaşdırılır. Pirallahı qəsəbəsində 30 hektar ərazidə inşa olunacaq Pirallahı Sənaye Parkının tikintisi üçün hazırlıq işləri görülür. Hazırda parkın ərazisində təmizlik və planlaşdırma işləri aparılır, buradan keçən bütün kommunikasiya xətlərinin yerinin dəyişdirilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlər görülür. Parkın tikinti işlərinə start verilməlidir.

Hazırda rayon ərazisində su və kanalizasiya infrastrukturunu yenidən qurulur və yaxın vaxt ərzində başa çatdırılması planlaşdırılır. Bundan başqa qəsəbədə xüsusi yolların işıqlandırılması, həmçinin 5 və 4 mərtəbəli binaların fasadlarının təmiri istiqamətində işlər aparılır.

Turizmin inkişafı

Turizm artıq bütün dünyada ən gəlirlə sahələrdən birinə, geniş və sürətli inkişaf edən iqtisadi sektora çevrilib. Turizm sektorunun davamlı olaraq inkişaf etməsi və genişlənməsi bu sektoru sosial-iqtisadi tərəqqidə əsas aparıcı qüvvəyə çevirib. Bu, özünü yeni iş yerlərinin yaradılması, turizmle bağlı müəssisələrin və infrastrukturun qurulması göstərir. Azərbaycan kontekstində də ölkənin və regionların inkişafı üçün mehriban və sahə həllicidi əhəmiyyət kəsb edir. Turizmde Azərbaycanın rəqabət imkanları çox yüksəkdir. Təbii sərvətlərimiz, rəngarəng iqlimimiz, zəngin tarixi-mədəni irsimiz cəlb edici turizm məhsulu yaratmaq üçün mühtəm zəmindir. Bununla bərabər, Azərbaycan dövləti turizm sahəsinin inkişafını prioritet siyasət qeyri-neft sektoru üzrə prioritet istiqamət elan edib. Son 15 il ərzində ölkədə turizm təşviqi ilə bağlı görülən işlər, aparılan islahatlar, qəbul edilən dövlət proqramları, normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi bunu bir daha sübut edir. Bu tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda turizm sənayesi yeni mərhələyə qədəm qoyub, ölkəmiz

dünyada yeni turizm istiqaməti kimi tanınmağa başlayıb.

Pirallahı rayonu da sənaye sahələri ilə yanaşı turizmin inkişafı istiqamətində də zəngin potensiala malikdir. Rayonun coğrafi mövqeyi turizmin inkişafı üçün çox əlverişlidir. Pirallahıda turizmin rəqabət imkanlarını artırmaq üçün görülən tədbirlər sırasında infrastrukturun yaxşılaşdırılması əsas yer tutur. Adanın zəngin təbii sərvəti, insan yaşayışı üçün lazımı iqlim şəraiti imkan verir ki, Pirallahı rayonu Azərbaycan turizminə öz töhfəsini versin.

Turizmin inkişaf perspektivlərinin yüksək qiymətləndirildiyi Pirallahı, Gürgən və Çilovda inşa ediləcək istirahət mərkəzləri və komplekslər, otel və mehmanxanalar, Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Gənclər Əyləncə Mərkəzi ilə yanaşı, yeni tikilmiş körpünün altındakı 120 metrlik keçidin açılması ilə su idman növlərinin, o cümlədən, yelkenli qayıqsürmə və avarçəkmenin inkişafı, yeni müasir çimərliyin, skuter gəzintilərinin, ada ətrafında gəmi kruizlərinin təşkili üçün əlverişli imkanlar yaranmışdır.

Ölkə Prezidentinin qayğısı və dəstəyi ilə qısa müddət ərzində Pirallahıda geniş abadlıq və tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilmişdir. İlk olaraq aidiyyət qurumlarla birgə rayonun Pirallahı qəsəbəsinin Baş Planı - Müfəssəl Planlaşdırma Layihəsi hazırlanmışdır. Bu layihədə İnzibati Mərkəzin təşkili, Səməd Vurğun küçəsində ümumilikdə 31,5 ha ərazidə İnzibati Mərkəz və Heydər Əliyev adına Mərkəzi Park Kompleksinin yaradılması və digər mühüm məsələlər nəzərdə tutulub.

Baş Plana uyğun olaraq Pirallahı qəsəbəsində sahil xətti boyunca sakinlərin və

lif bəhəkə elementləri işlənmişdir. Simvolun ümumi sahəsi 45 kvadratmetr, hündürlüyü isə 16 metr təşkil edir. Simvolun qarşısında yüksək zövqlə 3 növdə - qaya, çay və bəzək daşları ilə işlənmiş və müasir işıqlandırma sistemi ilə təmin olunmuş 8x6 metr ölçüdə Azərbaycanın xəritəsi salınmışdır. Simvolun üzərində içerisində məşəl formasında Allah sözü yazılmış səkkizguşəli ulduz yerləşir, ətrafında 12 min kvadratmetr sahəyə qazon örtüyü döşənmiş, ərazidə minlərlə ağac və müxtəlif dekorativ bəzək kolları əkilməlidir.

1859-cu ildə, Pirallahı adası ilə üzbuəz dağda Abşeron mayakı - yerli mayaklar

nə rast gəlinir və o, əsasən, may-avqust aylarında Milli Parkın ərazisindəki suiti burnunda müşahidə olunur. Xəzər suiti qarşısında yeganə nümayəndəsidir ki, dünya okeanının ən kiçik suiti kimi "Ginnes" in rekordlar kitabına daxil edilib. Burada fıslıdayan qulelək, yovşan kimi nadir təbii incilərini müşahidə etmək mümkündür. Abşeron Milli Parkı paytaxt Bakıya ən yaxın olan təbii abidə, ekoturizm üçün ən əlverişli nöqtə, Abşeron yarımadasının ən təmiz dəniz suyu, ən təmiz havası olan məkandır. Milli Park Azərbaycanın su ilə birləşən ən ucaq quru ərazisidir, eləcə də öz flora və faunası ilə tamamilə vəhşi təbi-

sində 2-si Pirallahı, 1-i Gürgən qəsəbəsində olmaqla 3 ədəd çimərlik təşkil edilmiş, ətraf sahələrdəki 6 ha ərazi təmizlənərək baxımsızlıq və antisənətar vəziyyət aradan qaldırılmış, istirahət üçün lazımı şərait yaradılmışdır. Ərazidə günlüklər quraşdırılaraq istirahət edənlərin istifadəsinə verilmişdir.

Pirallahı qəsəbəsində artıq müasir standartlara cavab verən bir turizm obyektini istifadəyə verilməlidir. "F-Marine" adlı istirahət kompleksində 8 kiçik və 4 böyük kotec, mini-stadion, hovuz, restoran fəaliyyət göstərir. Sözsüz ki, gələcəkdə belə mərkəzlərin sayı artırılaçaqdır.

Gələcəkdə Pirallahı və Çilov adaları arasında inşa ediləcək estakadalar boyunca salınacaq platformaların üzərində külek elektrik stansiyalarının quraşdırılması nəzərdə tutulur. Çilov adasına çəkilecək estakadaların, dəniz kruizlərinin, Bakı bulvarı ilə Neft Daşları birləşdirəcək səyahət marşrutunun turizmin inkişafında mühüm əhəmiyyəti olacaqdır.

2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunları və 2019-cu ildə qarşıda duran vəzifələr

Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının 2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və 2019-cu ildə qarşıda duran vəzifələrə dair hesabat yığıncağı keçirilmişdir.

Hesabat yığıncağında Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vasif İmanov geniş məruzə ilə çıxış etmişdir. Son altı il

restorantın istirahətini təmin etmək məqsədilə yeni dənizkənarı bulvarını və çimərliyin salınması nəzərdə tutulmuşdur. Hazırda bu istiqamətdə müvafiq işlər görülməkdədir. Səməd Vurğun küçəsində yerləşən, sahəsi 50 hektar olacaq parkın ədəd bəhanə hissəsində artıq işlərə başlanılmışdır. Sakinlərin, eləcə də turistlərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün qısa vaxt ərzində dənizkənarı bulvarda ən müasir infrastruktur yaradılacaq. Yeni bulvarda müasir tələblərə cavab verən müxtəlif xidmət və işə obyektlərinin tikilib istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. Pirallahı bulvarı özünəməxsus gözəlliyi ilə turistlərin diqqətini cəlb edəcək. Ərazidə uşaqların və yeniyetmələrin əyləncəsi də nəzərə alınmışdır. Bulvarda kiçikölçüli gəzinti avtobusları, avtomobil və velosiped üçün sahibboyu xüsusi hərəkət zolağı da salınacaq. Ərazidə nadir ağac və bitki nümunələri əkiləcək, müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılacaq. Həmçinin burada istirahət obyektləri, attraksionlar, ticarət və əyləncə mərkəzləri, kinoklub, idman infrastrukturunu inşa ediləcək. Sahil hissədə estakadalar qurulacaq və şəhərin akvatoriyasında gəzinti gəmilərinin hərəkəti təmin olunacaq.

Pirallahı rayonunun girişinin sol hissəsində üzərində ulu öndər Heydər Əliyevin şəklil olan postament ucaltır. Yaxınlıqda ümumi çəkisi 19 tondan çox olan paslanmayan metal konstruksiya ilə işlənib hazırlanmış rayonun Simvolu qurulmuşdur. Simvolun üzərində gəmi atributları - qayıq, qayıq dirəyi, yelken, xilasedici halqa və digər elementlər quraşdırılmış, həmçinin müxtə-

ətini təcəssümüdür.

Hazırda rayonda gedən abadlıq-quruculuq işləri ilə Gürgən qəsəbəsi də əhatə olunmuşdur. Buradakı 0,7 ha sahəsi olan gölün çirək sularından təmizlənməsi, ərazidə yenidənqurma işlərinin həyata keçirilərək sakinlərin və turistlərin istirahəti üçün əlverişli şəraitin yaradılması istiqamətində fəaliyyət davam edir. Gölün perimetri boyu qaya parçaları düzəldilmiş, 4 metr enində gəzinti üçün yol düzəldilmiş, yan hissədəki yamacda yaşıllıqlar salınmış, həmçinin gölün üzərində kafenin inşa olunması da nəzərdə tutulmuşdur. Artıq gölün üzərindən piyadalar üçün 12 metr uzunluğunda miniatür körpü salınmış, yaxınlıqda hündürlüyü 9 metr, eni 12 metr olan şaləle kompleksi tikilmişdir.

Yaxınlıqdakı təbii bulağın yenidən qurularaq əhalinin istifadəsinə verilməsi işləri başa çatdırılmışdır. Mərkəzi yolun hər iki kənarı boyu Abşeron xas memarlıq elementləri ilə zəngin, ümumi uzunluğu 400 m olan dekorativ qala divarları hörlülmüş, üçü düzbucaqlı, üçü də dairəvi formada olmaqla 6 ədəd ezmətli qala bürücü inşa edilmişdir ki, bunlardan da ən ucada yerləşən hündürlüyü 12 metrdir. Bundan əlavə, mərkəzi yolun dəniz kenarına düşən hissəsində baliqçılığa və neftçilərə aid kompozisiyanın qurulması işləri gedir.

Rayonda turizmin rekreativ (istirahət, müalicə və bərpə), tibbi, dəniz və baliq ovu, idman, aktiv, kruiz, ekoturizm və digər növlərinin inkişafı üçün geniş imkanlar vardır. Pirallahıda turizmin inkişaf perspektivlərini nəzərə alaraq rayon ərazi-

də paytaxtımız Bakı şəhərinin rayonları arasında öz layiqli yerini tutmuş Pirallahının inkişaf yolunda olduğunu söyləyən RİH başçısı rayonda həyata keçirilən layihələr, ictimai-siyasi sahədə yeni uğurlu nəticələr barədə ətraflı məlumat vermişdir. Bildirmişdir ki, Pirallahı qəsəbəsində inzibati mərkəz üçün ayrılmış ərazidə Pirallahı RİH-in inzibati binasında son təməllərinə işlər aparılır, həmçinin Heydər Əliyev Mərkəzində işlər davam etdirilir, Yeni Azərbaycan Partiyası Pirallahı Rayon Təşkilatının inzibati binasının inşası başa çatdırılaraq istismara verilməlidir. Pirallahı qəsəbəsi, S.Vurğun küçəsində yeni yanacaqqoldurma məntəqəsinin istifadəyə verilməsi, "Nümunəvi həyətlər" layihəsi çərçivəsində aparılan işlər, Heydər Əliyev Mərkəzi park kompleksində işlər davam etdirilmişdir. "Ət kəsimi" məntəqəsinin tikinti-quraşdırma işləri tamamlanmışdır, məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün ayrılmiş 3 ha ərazidə 3 ədəd 9 mərtəbəli yaşayış binasının, 220 şagird yerlik məktəb binasının və müvafiq texniki infrastrukturun tikintisi davam etdirilir. Ölkə başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə birlikdə "Abad məhəllə" layihəsi çərçivəsində binaların həyətləri qanunsuz tikililərdən təmizlənərək abadlaşdırılır, sakinlərin istirahəti üçün şərait yaradılır. Rayonda qaz, elektrik enerjisi, istilik, su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Ölkə başçısının 14 sentyabr 2016-cı il

Ölkə başçısı Pirallahıda

- 14 oktyabr 2014-cü il - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev yeni tikilən körpünün inşaat işlərinin gedişatı və salınacaq yeni şəhərciyin konseptual planı ilə tanış olmuş, Qala-Pirallahı avtomobil yolunun birinci hissəsinin açılışında iştirak etmişdir.
- 11 may 2017-ci il - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva yeni körpünün açılışında iştirak etmiş, Pirallahı qəsəbəsindəki S.Vurğun küçəsinin yenidənqurma işləri ilə tanış olmuşlar.
- 21 iyul 2017-ci il - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşmüş, içməli su təchizatı layihəsinin açılışında iştirak etmiş, "Nərkənd" kompleksində yaradılan şəraitlə, həmçinin, Pirallahı qəsəbəsinin mərkəzi hissəsində həyata keçiriləcək tədbirlərin layihələri ilə tanış olmuş, "Pirallahı" Günəş Elektrik Stansiyasının açılışında iştirak etmişdir.

tarixi sərəncamına əsasən yerli ecazlıq sənayesinin təşkili məqsədilə yaradılmış Pirallahı Sənaye Parkında dərman preparatları, eləcə də şpris istehsalı zavodlarının yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir. Şpris istehsalı zavodu yaxın vaxtlarda istifadəyə verilecək. 2019-cu ilin 1-ci rübündə Azərbaycan-Rusiya birgə müəssisəsi olan "R-Pharm" MMC tərəfindən dərman vasitələrinin qablaşdırılmasına başlanılması nəzərdə tutulur.

"Nərkənd" baliqçılıq qoruyuculuğu kompleksində qapalı tipli fermaların dam örtüyünün quraşdırılması və hovuzların dəmir-beton konstruksiyası işləri tamamlanmışdır. Kompleksin ümumi sahəsi 2,86 ha, fermaların tikinti sahəsi 6560 kvadratmetr, illik istehsal gücü 75 ton rus nərsəsi, 25 ton çökən eti və 4 ton kürü nəzərdə tutulmuşdur. Bundan əlavə sahil boyu və körpü ətrafında dəniz akvatoriyasının təmizlənməsi və genişləndirilməsi işləri aparılmışdır.

Ətraf mühitin qorunması, ekoloji tədbirlər və turizmin inkişafı istiqamətində müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, öten il 6000-ə qədər zeytun ağacı əkilmiş, yaşıllıqların nəzərdə saxlanması, torpaq sahələrinin şumlanması işləri aparılmışdır. Bundan əlavə 28-ci məhəllədə yerləşən yanacaqqoldurma məntəqəsinin ərazisinin abadlaşdırılması ilə əlaqədar 1350 kvadratmetr qazon örtüyü əkilmiş, yaşıllıqların nəzərdə saxlanması, suvarılması, torpaq sahələrinin şumlanması işləri aparılmışdır.

Hesabat ətrafında çıxış edən Sumqayıt Sənaye Parkının direktor müavini Fuad Pənahov, Pirallahı rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfatı Birliyinin reisi Manaf Mənafov əldə olunan uğurlardan, mövcud problemlər və onların aradan qaldırılması yollarından danışıqlar.

Milli məclisin deputatı Rauf Əliyev, Prezident Administrasiyasının məsul əməkdaşı Tağı Tağıyev cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə respublikada davam edən hərəfərlə, geniş və sürətli tərəqqidən ətraflı bəhs etmiş, dövlət başçısının həyata keçirdiyi yeni iqtisadi islahatlar, qeyri-neft sektorunun və sahibkarlığın inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğının ölkə ictimaiyyəti tərəfindən böyük razılıq və rəğbətə qarşılıqlı olaraq bildirilmişdir.

Daha sonra öten il ərzində sosial-iqtisadi və mədəni inkişafına öz töhfələrini vermiş, ictimai həyatda fərqlənmiş, keçirilən tədbirlərdə fəal iştirak etmiş bir qrup rayon sakinləri Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən mükafatlandırılmışdır.

Hesabat yığıncağı iştirakçıları tərəfindən Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevə müraciət qəbul olunmuşdur. Pirallahı rayonunda həyata keçirilən genişmiqyaslı işlər, reallaşan müxtəlif məzmunlu proqramlar onu deməyə əsas verir ki, 2019-cu il də yeni nailiyyətlərə yadda qalacaq və müvəffəqiyyətə başa çatacaqdır. Bu məqsədlə Pirallahı sakinləri ölkə başçısının göstərişlərini fəaliyyət proqramı kimi qəbul edərkən rayonda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərinin uğurla icra edilməsi istiqamətində bu gün var qüvvə ilə çalışsınlar.

Səhifəni hazırladı: Ramiz YUSUFLI, "Respublika".

